

BOSANSKO-HERCEGOVAČKO UDRUŽENJE VETERINARA ZA MALE ŽIVOTINJE
BOSNIA AND HERZEGOVINA SMALL ANIMAL VETERINARY ASSOCIATION

ZBORNIK PREDAVANJA VI SIMPOZIJUM

o aktuelnim bolestima malih životinja

Sarajevo, 21-22 oktobra/listopada 2011. godine

ORGANIZACIONI ODBOR

Predsjednik - Mr.sci. Josip Krasni

Dr.sci. Alen Salkić

Prof. dr. Almedina Zuko

Branislav Galić dr.vet.med.

Dinko Boras dr.vet.med.

Mustafa Mrkulić dr.vet.med

Stanislav Radosavljević dr.vet.med.

WORLD SMALL ANIMAL VETERINARY ASSOCIATION - WSAVA

OFFICERS

President:

Dr. Jolle KIRPENSTEIJN (The Netherlands)

President elect:

Dr. Peter J. Ihrke (USA)

Secretary:

Dr. Walt INGWERSEN (Canada)

Treasurer:

Dr. Shane Ryan (Republic of Singapore)

Immediate past president:

Dr. David WADSWORTH (U.K.)

7th Board Member

Dr. Veronica Leong (Hong Kong)

FEDERATION OF EUROPEAN COMPANION ANIMAL VETERINARY ASSOCIATION - FECAVA

OFFICERS

President:

Dr. Simon ORR (U.K.)

Vice president:

Dr. Monique MEGENS (Netherlands)

Senior Vice president:

Dr. Johan Van TILLBURG (Belgium)

Secretary:

Dr. Wolfgang DOHNE (England / UK)

Treasurer:

Dr. Jerzy GAWOR (Poland)

EJCAP Editor:

Dr. Keith A.DAVIS (U.K.)

SADRŽAJ

-Trijaža pacijenata i prepoznavanje urgentnih pacijenata u veterinarskoj medicini	7
(Prof. dr. Vanja Krstić)	
-Nervni napadi kod pasa i mačaka -diferencijalna dijagnoza i terapija	12
(Doc. dr. Nenad Andrić)	
-Urgentna stanja u oftalmologiji	18
(Prof. dr. Selma Filipović)	
-Lumbosakralna oboljenja kičme pasa i mačaka	26
(Doc. dr. Nenad Andrić)	
-Urgentna veterinarska medicina malih životinja	32
(Prof. dr. Vanja Krstić, dipl.vet. Maja Vasiljević)	
-Šok	35
(Prof. dr. Vesna Matijatko)	
-Rendgenografija posttraumatskih zbivanja u grudnoj i trbušnoj šupljini domaćih mesoždera	42
(Prof. dr. Mensur Šehić)	
- Pacijent u respiratornom distresu	51
(Prof. dr. Vesna Matijatko)	
- Rendgenografska simptomatologija početnog razvoja malignih koštanih tumora pasa	56
(Prof. dr. Mensur Šehić)	
-Oboljenja vratnog dela kičme kod pasa i mačaka-dijagnoza i terapija	66
(Doc. dr. Nenad Andrić)	
- Sonografska i rendgenografska dijagnostika gravidnosti i patologije materice kuje	72
(Prof. dr. Mensur Šehić)	
- Liječenje kritičnih pacijenata	84
(Prof. dr. Vesna Matijatko)	
-Transfuzija krvi kod pasa	92
(Prof. dr. Vanja Krstić)	

Izdavač:

Bosansko-Hercegovačko udruženje veterinara za male životinje

Tehničko uređenje: Štamparija "Graforad" - Travnik

Tiraž: 100 kom.

URGENTNA VETERINARSKA MEDICINA MALIH ŽIVOTINJA

Emergency Veterinary Medicine Small Animal

Prof. Dr Vanja Krstić, Dipl.vet. Maja Vasiljević

Fakultet veterinarske medicine, Beograd

Stabilizacija urgentnih stanja

Stabilizacija urgentnih stanja treba da započne adekvatnom sedacijom i analgezijom. Na taj način smanjujemo strah, stres i bol kod pacijenata. Sedacija i analgezija može se postići kombinacijom fenotijazinskih preparata i opioida, benzodiazepina i opioida ili benzodiazepina i ketamina. Koristeći dva ili više preparata, smanjuju se pojedinačne doze svakog od njih što povećava sigurnost sedacije kritičnih pacijenata. Detaljan i kompletan klinički pregled sledeća je faza u procesu zbrinjavanja urgentnih stanja i on čini srž urgentne veterinarske medicine. Respiratorni i cirkulatorni sistem imaju prioritet. Ono što prvenstveno treba da se proverí je disanje i prohodnost vazdušnih puteva i da li je očuvan integritet grudnog koša?. Palpacijom pulsa i auskultacijom srca saznajemo da li se čuju otkucaji srca, ritam, brzina i kvalitet pulsa. Pregled boje mukoznih membrana i određivanje vremena punjenosti krvnih sudova su donekle subjektivne metode ali mogu doprineti daljem tretmanu kritičnih pacijenata. Sledeće što treba da se proceni je stanje svesti, telesna temperatura i hidratacioni status pacijenta. Palpacijom abdomena imamo uvid u postojanje akutnog abdominalnog bola, da li je očuvan integritet kože, da li postoji mogućnost povrede i rupture organa abdominalne duplje?.

Urgentna stanja respiratornog trakta

Opstrukcije i traume gornjih partija respiratornog trakta su urgentna stanja koja se često viđaju u veterinarskoj medicini. Kod pacijenata sa opstrukcijom ili traumama respiratornog trakta primećuje se određeni stepen dispneje ili potpuni izostanak disanja. Može se javiti ubrzano, plitko, agonalno disanje, cijanotične sluznice i hipertermija. Prisutan je zamor prilikom najblažih napora, raširen stav prednjih nogu i pacijent odbija da sedne ili da legne.

Pre nego što započne dijagnostika ovih pacijenata poželjno je sprovesti sedaciju, analgeziju terapiju kiseonikom. U kombinaciji Acepromazin i butorfanol postiže se sedacija, analgezija i antitusivni efekat. Administracija kiseonika sprovodi se na više načina i to: koristeći kiseoničke komore, maske, endotrahealnom intubacijom, traheostomom. Nakon stabilizacije pacijenta i uspostavljanja spontanog i regularnog disanja, nastavlja se dalje sa dijagnostičkim procedurama.

Palpacijom, auskultacijom i perkusijom grudnog koša možemo lokalizovati patološki proces. Koristeći laringoskop pregledamo usnu duplju i larinks. Radiološkim pregledom respiratornog trakta u tri projekcije urađen uz inhalacionu anesteziju, dobijamo dragocene

informacije o respiratornom traktu. Takođe, na raspolaganju su nam laringoskopija i bronhoskopija.

Endotrahealna intubacija

Endotrahealna intubacija je procedura koja podrazumeva postavljenje tubusa određene veličine u traheju. Tri glavna razloga za ovakvu proceduru su: 1) omogućiti adekvatnu oksigenaciju kod pacijenata sa respiratornim zastojem, 2) prevencija aspiracije stranog sadržaja, 3) inhalaciona anestezija.

Traheostoma

Privremena traheostoma je indikovana kod urgentnih stanja kada nije moguće postaviti endotrahealni tubus, kod postojanja trauma usne duplje, opstrukcije vazdušnih puteva edemom ili stranim telom. To je hirurška procedura koja se obavlja u kratkom vremenskom intervalu i sterilnim uslovima uz saradnju sa anesteziologom. Ako komercijalne tube nisu dostupne mogu se koristiti skraćeni endotrahealni tubusi. Konstantan monitoring i adekvatna intenzivna nega su neophodni u toku i posle ove procedure.

Traume grudnog koša

Traume grudnog koša kod pasa i mačaka su najčešće izazvane automobilskim nesrećama, padovima, ujednim, prostrelnim i ubodnim ranama. Prvi sat od traume je tzv. "period preživljavanja" kada su najveće šanse da se pacijen stabilizuje i adekvatno oporavi. Dva do četiri časa nakon traume je „zlatni period“, kada urgentni tim mora biti spreman na određene komplikacije uključujući i kardiorespiratorni zastoj.

Adekvatna analgezija i oksigenacija su indikovane kod pacijenata kod kojih je prisutan akutni bol i poremećaj disanja. Sprovodi se konstantna ketaminska infuzija ili blok analgezija. Intranazalna oksigenacija ili kiseoničke komore su od ključnog značaja za stabilizaciju pacijenata. Od monitoringa svakako je neophodno imati pulsni oksimetar koji će ukazivati na stanje oksigenacije i detektovati na vreme moguće nastajanje hipoksemije.

Nakon kliničkog pregleda, hematoloških i biohemijskih analiza potrebna je radiološka i ultrazvučna dijagnostika. U ovakvim situacijama ultrazvučna dijagnostika ima prednost nad radiološkom jer je manje stresna i pacijen se može postaviti u položaj koji je mnogo komforniji za njega (pacijent stoji ili je u sternalnom položaju). Za sve vreme sprovođenja dijagnostičkih procedura sa pacijentima se mora oprezno i pažljivo postupati, uz konstantno praćenje monitoringa i administracije kiseonika.

Torakocenteza

Torakocenteza je dijagnostička i terapijska procedura koja je indikovana u svim situacijama kada postoji sumnja na prisustvo tečnosti ili vazduha u grudnoj duplji. Izvodi se između sedmog i devetog interkostalnog prostora, i zahteva upotrebu lokalnog anestetika i analgetika, adekvatnu opremu i apsolutno aseptične uslove. Analizom sadržaja dobijenog torakocentezom može se uticati na dalju terapiju pacijenta.

Urgentna stanja abdominalne duplje

Najčešća urgentna stanja abdominalne duplje su traume izване udarcem tupim i oštrim predmetom, prostorene rane i padom životinje. Takođe i razni patološki procesi u abdominalnoj duplji (akutni pankreatitis, ruptura i torzija slezine, dilatacija i torzija želuca, opstrukcija i ruptura mokraćne bešike itd.) mogu dovesti do tzv „akutnog abdomena“, gde je bol jedan od bitnih simptoma koji treba urgentno ukloniti. Terapija „akutnog abdomena“ podrazumeva aplikaciju analgetika, infuziunu i/ili transfuzionu terapiju, adekvatan izbor i kombinacija antibiotika i administracija kiseonika. Neophodan je konstantan monitoring, koji podrazumeva EKG, pulsni oksimetar, kapnogram, neinvazivni merač krvnog pritiska i merenje telesne temperature. Pacijentu je najbolje plasirati venski kateter i uretralni kateter što je pre moguće. Nakon adekvatne stabilizacije pacijenta, urgentna stanja abdomena najčešće se rešavaju hirurškom intervencijom.

Literatura:

1. Deborah C.Silverstein, Kate Hopper 2009, Small Animal Critical Care Medicine, Elsevier Saunders
2. Chris Seymour, Tanya Duke-Novakovski 2007, Canine and Feline Anaesthesia and Analgesia, BSAVA Manual
3. Teresa Fossum 2002, Small Animal Veterinary Surgery, Mosby
4. Lesley G. King, Amanda Boag 2007, Canine and Feline Emergency and Critical Care, BSAVA Manual